

Scenariusz zajęć w oparciu o książkę
Anny Czerwińskiej - Rydel, *Listy w butelce*,
Wydawnictwo *Literatura*, Łódź 2018

Autor: Alina Płaziak-Janiszewska

Typ zajęć: język polski, etyka, zajęcia dodatkowe

Wiek uczniów: 12–14 lat

Czas: 90–135 min

Temat: *Ja tylko próbowałam żyć po ludzku*

Cele:

Uczeń potrafi

- scharakteryzować Irenę Sendlerową;
- przedstawić sytuację Żydów podczas II wojny światowej;
- ocenić postawę Ireny Sendlerowej;
- zaprojektować medal;
- wypowiedzieć się na forum grupy.

Metody i formy pracy

praca indywidualna, praca w grupie, praca z klasą, dyskusja, elementy dramy, praca z tekstem, praca plastyczna.

Materialy

- książka *Listy w butelce*,
- film *Dzieci Ireny Sendler*¹,
- Cytaty Ireny Sendlerowej²,
- arkusze papieru, markery,
- komputer z dostępem do mediów.

Przebieg zajęć

1. Nauczyciel zachęca, aby uczniowie powitali się w ciszy podczas spokojnego spaceru po sali za pomocą gestów (np. skinieniem głowy, podaniem dłoni, uśmiechem, etc.).

¹ Film, *Dzieci Ireny Sendlerowej*, reż. John Kant Harrison, USA, 2009 r.

² Cytaty Ireny Sendlerowej, [online:] <http://roksendlerowej.pl/cytaty/>, dostęp z dnia 10.05.2018.

2. Uczniowie losują kartki z wyrażeniem lub zwrotem – fragmenty cytatów Ireny Sendlerowej, np.:
- zachować się po ludzku,*
podać rękę tonącemu,
robić to, co nakazuje głos sumienia,
najważniejsze na świecie i w życiu jest dobro,
mój dom jest otwarty,
dobro musi zwyciężyć, etc.

Zadaniem uczestników jest odnalezienie osoby/osób mających te same cytaty. Uczniowie na znak nauczyciela: ustawiają się w pozach pokazujących sens słów, zastygają na moment, następnie jednocześnie wypowiadają głośno wyrażenie/zwrot. Prowadzący prosi, aby kartki zostały powieszona w wyznaczonym miejscu w klasie. Uczniowie przeglądają je i zastanawiają się, co je łączy, co oznaczają, kto i w jakiej sytuacji mógłby je powiedzieć.

3. Nauczyciel pokazuje uczniom źródło cytatów: stronę Rok Ireny Sendlerowej, a następnie książkę *Listy w butelce* i rozmawia z uczestnikami, dlaczego rok 2018 został poświęcony Polce.

4. Prowadzący zachęca, aby uczniowie głośno przeczytali fragment książki od słów: *Niemcy chcą zlikwidować wszystkich Żydów (...)* (str. 45) do słów: *Ojciec byłby z ciebie dumny...* (str. 47). Następnie uczestnicy zajęć, podzieleni na grupy, pracują techniką dramową „śledzenie myśli”: jeden z uczniów wchodzi w rolę Ireny Sendlerowej, pokazując moment podjęcia decyzji, pozostali ustawiają się wokół postaci i mówią, co w danym momencie myśli i czuje bohaterka (mogą to być także wątpliwości bohaterki, etc.). Po prezentacji efektów pracy prowadzący zadaje pytania:

Dlaczego Irena Sendlerowa podjęła decyzję o pomocy żydowskim dzieciom?

Czy to była trudna decyzja?

(Uwaga organizacyjna: Warto porozmawiać z uczniami o kontekście historycznym, w tym o sytuacji Żydów.)

Jakimi wartościami kierowała się w życiu?

Z kim działała? Na kogo mogła liczyć?

(Uwaga organizacyjna: uczniowie mogą obejrzeć także fragment filmu *Dzieci Ireny Sendler*, np. 17' – 21' min).

5. Uczniowie w grupach czytają fragmenty książki dotyczące różnych momentów z życia bohaterki i przygotowują na ten temat fotografie z własnych ciał, np.:

a) Od słów: *Mijały tygodnie* (str. 63) – do *Udało jej się to zrobić szybko.* (str. 64),

b) *Irena Sendlerowa – padło wreszcie* (str. 76) do *Irena pojechała na chwilę do domu, do matki, żeby powiedzieć, że jest wolna* (str. 77),

- c) *Przyniosłam ci listy (str. 81) do Zakopiemy je pod jabłonką (str. 84),*
- d) *Tymczasem w 1999 roku grupa amerykańskich uczennic str. 86 – do nauczył mnie tego mój tatuś... (str. 87).*

Kiedy uczniowie zastygają, nauczyciel zadaje wybranym osobom pytania:

Kim jesteś?

Co robisz? Co czujesz?

Dlaczego to robisz?

Jaka jest twoja filozofia życiowa?

6. Nauczyciel, po wykonaniu ćwiczenia, inicjuje dyskusję:

W jaki sposób chciała ocalić dzieci Polka? (ocalenie życia i tożsamości dzieci)

Jak oceniała swoją działalność Irena Sendlerowa? A jak ocenili ją inni?

Co to znaczy „zachowywać się po ludzku”? Czy jej przesłanie jest aktualne?

Jak rozumiecie tytuł książki?

Dlaczego tak długo w Polsce nie mówiono o działalności Polki?

7. Prowadzący mówi, że za chwilę odbędzie sesja Rady Miasta, podczas której uczestnicy będą obradować na przyznaniem medalu (nazwę wymyślają uczniowie) Irenie Sendlerowej. Uczniowie wybierają spośród siebie przewodniczącego, protokolanta, etc. Po dyskusji odbywa się głosowanie. Następnie uczniowie rysują medale i wieszają je w wyznaczonym miejscu klasy.
8. Na koniec lekcji uczniowie kończą zdanie: *Być jak Irena Sendlerowa dzisiaj to...*